

Oppisopimus on Tarja Tanskasen

TIE TYÖHÖN

Mäntsäläläinen Tarja Tanskanen, 19, on päässyt työelämän makuun oppisopimuskoulutuksen kautta, vaikka entisinä aikoina hänelle olisi saatettu tarjota työkyvyttömyyseläkettä.

Vastaisuudessa työkyvyttömyyseläkkeellä olevallakin voi olla entistä paremmat mahdollisuudet työhön oppisopimuksen avulla.

Tähän saakka työkyvyttömyyseläkkeellä olevan vammaisen työllistymistä on estänyt pelko eläkkeen menettämisestä, mikäli työelämässä ei menestykään. Nyt tätä estettä pyritään poistamaan muuttamalla työkyvyttömyyseläkkeen käytäntöjä. Työelämää voisi kokeilla kahden vuoden ajan.

Koko maassa uudenlaisia sopimuksia lienee tehty vasta muutama. Lahti on uranuurtaja vanhojen kaavojen murtamisessa.

- Ajatuksena on, että jos työkyvyttömyyseläkkeellä oleva ei tietyn ajan jälkeen työllisty oppisopimuskoulutuspaikkaansa, hän saisi työkyvyttömyyseläkkeensä helpommalla hakumenettelyllä takaisin. Eläke olisi oppisopimuskoulutuksen ajan ikään kuin hyllyllä, kertoo apulaisjohtaja **Ari Kumpulainen** Kansaneläkelaitoksen Lahden toimistosta.

Lahden Kelalla on tehty tällainen ratkaisu yhden henkilön osalta, vaikka menettely ei kuuluakaan vielä toistaiseksi virallisesti hyväksytyihin tapoihin.

- Suhtaudun myönteisesti joustavaan käytäntöön. Tämä on asiakkaan ja meidän näkö-

kulmasta hyvä systeemi.

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevalle täytyy antaa mahdollisuus mennä työhön tai opiskelamaan, perustelee Kumpulainen.

Työkyvyttömyyseläke raukeaa luonnollisesti siinä tapauksessa, että henkilö työllistyy oppisopimuspaikkaansa. Jos tilanne myöhemmin muuttuu, on työkyvyttömyyseläkettä mahdollista hakea uudelleen.

Joustoa tarvittaisiin

Johtava koulutustarkastaja **Anja Luoma-aho** Päijät-Hämeen oppisopimustoimistosta näkee vaikeana vammaisen työllistämistä sen, että lain mukaan oppisopimuskoulutuksessa olevalle on maksettava työehtosopimuksen mukainen palkka. Tämä lisää työnantajan kynnystä tehdä oppisopimuksia.

Ongelmaa pyritään helpottamaan koulutusjärjestelmää uudistettaessa. Kesän lopulla opetusministeriölle luovutetussa raportissa esitetään, että vammaisen oppisopimuskoulutuksen yksikköhinta maksettaisiin 50 prosentilla korotettuna

Kuvat: Hanna Suominen

Tanja Tanskanen on päässyt perehtymään leipomotyön saloihin oppisopimuksen avulla. Tanja viihtyy ja työnantaja on tyytyväinen.

aivan kuten muussakin ammatillisessa koulutuksessa. Näin työnantajille maksettavien koulutuskorvausten suuruus vastaisi nykyistä paremmin työnantajalle opetuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Oppisopimuspalkka voisi raportin mukaan olla aluksi nykyisiä oppisopimuspalkkoja alempi. Palkat nousisivat asteittain työsuorituksen kasvaessa.

Peruskoulutuksen koulutuskorvaus on tällä hetkellä 500 - 1200 markkaa, minkä lisäksi työnantajan on mahdollista saada työllistämistukea 2500 markkaa. Koulutuskorvausta maksaa oppisopimuskoulutuksen paikallishallintoviranomainen ja työllistämistukea työvoimaviranomainen. Tämä hallinnollinen mutkikkuus on ollut

omiaan viemään pois työnantajan mielenkiintoa oppisopimuskoulutuksesta.

Leipomossa on mennyt hyvin

Tarja Tanskanen sai töitä **Iiro Forsströmin** johtamasta Leipomo Lähimmäisestä Mäntsälässä. Alkuun Tarjalla oli työhön opastaja, nyt hän tarvitsee tukea vain parin viikon välein. Muun ajan hän hoitaa tehtävänsä itsenäisesti. Tarja tiskaa, siivoaa, pakkaa ja auttaa leivonnaisten teossa esimerkiksi paisuttamalla jauhelihaa. Työaika alkaa kello 6 ja päättyy kello 12.30.

Tarja viihtyy työssään, vaikka työpäivä tuntuukin joskus vähän raskaalta.

- Mieluummin olen töissä kuin joutilaana, hän vakuuttaa tyytyväisenä.

Iiro Forsströmin mielestä Tarjan oppisopimuskoulutus on edennyt hyvin. Hän uskoo, että

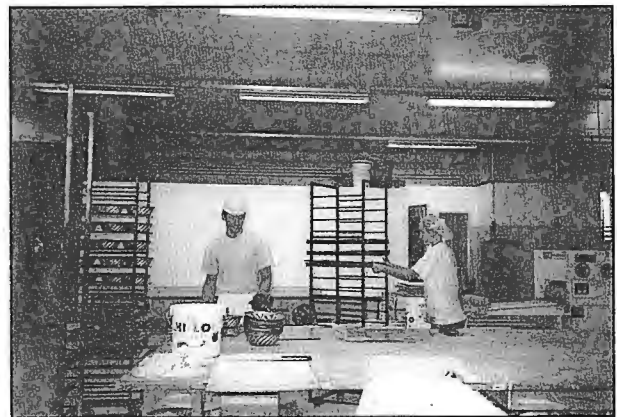
jos tuki säilyy ennallaan ja työnantajan kustannukset ovat vähäiset, Tarja jatkaa ilman muuta toisenkin vuoden leipomossa. Tarjan kahdeksi vuodeksi aiottu sopimus on tarkasteltavana jatkoa ajatellen ensi helmikuussa, jolloin päätetään, jatkuuko Tarjan työ vielä toisen vuoden.

- Tarjan työ auttaa ja helpottaa. Se aika, mikä meni hänen tekemiinsä töihin, jää nyt meiltä vapaaksi muihin töihin, myöntää Iiro Forsström.

Työelämä kehittyy

Tarjan työelämään sopeutumista ja työelämän sopeutumista Tarjaan on tukenut Mäntsälässä meneillään olevan Nekku-projektin vetäjä **Hanna Suominen**. Tänä vuonna päättyvän kaksivuotisen projektin rahoittajina ovat olleet Euroopan sosiaalirahasto, Uudenmaan liitto ja Mäntsälän kunta.

- Aiemmin Tarja olisi laitettu

työkyvyttömyyseläkkeelle. Nyt hän ei saisi eläkettä, vaikka hakisi. On kuitenkin parempi, että hän saa tehdä töitä terveiden parissa, koska hän pystyy siihen. Tarja on selvästi tervehtynyt ja kehittynyt parempaan suuntaan, arvioi Hanna Suominen.

Oppisopimuskoulutukseen sisältyy 80 prosenttia työtä ja

20 prosenttia teoriaa. Kehitysvammaisen oppisopimuskoulutuksessa voidaan helpottaa vaatimuksia esimerkiksi kielen osalta. Tutkimtoa ei välttämättä tarvitse suorittaa kokonaan, vaan osatutkinnonkin suorittaminen on mahdollista.

TEKSTI: ARJA UKKONEN

Kyvyt käyttöön -seminaari 11.11.1998 "työllistymisen monet mahdollisuudet"

Seminaarissa puodaan oppisopimuskoulutusta väylänä työmaailmaan. Muiden muassa Tanja Tanskanen on mukana alustamassa aiheesta. Päivän muita aiheita ovat tuettu työllistyminen ja ihmisyyden kriisiytyminen. Lisäksi kuullaan Kelan ja työvoimatoimiston tämänhetkisiä kuulumisia.

Seminaari järjestetään tiistaina 11.11.1997 klo 9 - 15 kongressikeskus Fellmannissa, Kirkkokatu 27, Lahti.

Seminaarista voi kysyä lisää Nekku-projektin vetäjä Hanna Suomiselta puh. (019) 68 901 tai 040 5525 139.